

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars Prima. De Ivrisdictione Et Foro Competenti. Pars Secunda. De Præeinentiis & Præcedentiis

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. IV. Eadem. Posita antiqua Cathedralitate unius Ecclesiæ, & moderna actuali Cathedralitate alterius, An dicta antiqua Cathedralitas cessaverit, vel potius continuare censeatur, eaque actualiter ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74087](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74087)

ut circa eadem tempora per Alexandrum IV. confirmantur antiqui fines Episcopatus juxta divisionem factam in Concilio Toletano sub Rege Bamba, qui fuit ante Maurorum invasionem.

Quintum in Idem, ex concessione, quam idem Rex Alphonsus Conquistator fecit huic Ecclesie. S. Salvatoris de ipsamet Ecclesia S. Mariæ; Duplex enim adminiculum exinde resultare observabam, Unum scilicet omnimodæ inverisimilitudinis, quod vera & antiqua Cathedralis tantæ venerationis & devotionis, ita subjective concederetur illi Ecclesie, quæ de novo ac impio cultu ad sacrum conversa fuerat, Et alterum deficientis potestatis, unde resultaret delictum ex præmissis circumstantiis non præsumendum, quoniam per Sedem Apostolicam dicto Conquistatori concessa fuit facultas disponendi de Ecclesiis, quæ non essent Cathedrales.

Sextum fortiter, quia ex juribus per utramque partem hinc inde deductis, constat Episcopum Bernardum, qui Ecclesiam rexit circa annum 1140. & sic tempore satis proximo annorum 22. dictæ recuperationi, fuisse satis devotum ac benevolam hujus Ecclesie, in qua de anno 1141. erexit Collegium Canonicorum Regularium, gravesque habuit diffensiones cum Capitulo Ecclesie S. Salvatoris. ob ejus conversionem à statu sæculari ad regularem, unde propterea sub Eugenio III. hujusmodi controversiæ per Congregationem particularem deputatam sopitæ fuerunt, obtenta etiam à Sede Apostolica hujus Ecclesie, dictique Collegii exemptione à jurisdictione Ordinarii; Omnino siquidem probabile est, quod tunc curasset istam Ecclesiam suæ Dignitati potius restitui, dum gesta per Regem ex defectu potestatis ita fuissent manifestè invalida ut supra.

Septimum etiam fortiter, ob translationem Reliquiarum Sanctorum, Valerii, Vincentii, & Laurentii, factam circa ea tempora tanquam ad eam Ecclesiam, cui ipsi præsertim SS. Vincentius & Laurentius servierant, & tamen hujusmodi translatio facta fuit ad istam Ecclesiam S. Salvatoris, non ad alteram S. Mariæ.

Octavum, quoniam ut patet ex primo laudo ut supra lato de anno 1220. etiam in ipso primo sæculo, & quando memoria erat recens, graves controversiæ super præeminentiis, & aliis juribus inter istas Ecclesias, & Capitula initium habuerunt, per quatuor sæcula aded acriter continuata, unde propterea satis probabile est, quod ex tunc ob recentem memoriam, ac facilem probationem veritatis hic punctus deductus esset in campum.

Et demum in idem conferunt omnia alia adminicula, quæ discursu sequenti ponderantur pro exclusione continuationis, seu actualitatis, quoniam ex illis inferitur etiam ad exclusionem status antiqui jure proprio & primævo, & ad solam probationem intermedii status provisionalis durante captivitate ut supra, quibus omnibus insimul ponderatis, cum regula, ut *singula que non prosumt &c.* mihi videbatur majorem probabilitatem huic parti assistere.

Card. de Luca de jurisdict. &c. & Præeminent.

E A D E M,

Posita antiqua Cathedralitate unius Ecclesie, & moderna actuali Cathedralitate alterius, An dicta antiqua Cathedralitas cessaverit, vel potius continuare censeatur, eaque actualiter existere in utraque; Et de comparabili concursu duarum, vel plurium Ecclesiarum materialium, ac duorum vel plurium Capitulorum naturaliter & de facto distinctorum, ad efformandam unam Ecclesiam formalem, vel respectivè unum Capitulum, Et quid concurrente diversa natura, quia unum Capitulum sit sæculare, alterum Regulare; Et al qua de sententia & rejudicata, quando lata super uno puncto capiat alterum, nempe an lata super Cathedralitate antiqua, firmare dicatur ejusdem Cathedralitatis continuationem, & actualitatem.

S Y M M A R I U M.

- 1 *Causa controversa.*
- 2 *Quod de sola Cathedralitate antiqua disputandum esset.*
- 3 *Qualitas semel impressa & possessa, præsumitur continuata, & num. 7.*
- 4 *Sententia est strictè intelligenda, & in expressis tantum.*
- 5 *Stant simul licet introductam esse super pluribus, & determinationem esse super uno ex eis.*
- 6 *Rota non profert sententias, nisi prævia disputatione dubi, & decisionum edicione.*
- 7 *Declaratur conclusi, de quibus 3.*
- 8 *Sententia Rotales declarantur à decisionibus.*
- 9 *Vestigia & reliquia conveniunt ei, qui fuit, non autem ei, qui nunc est.*
- 10 *Una & eadem Ecclesia Cathedralis formalis constituitur & representari potest per plures materiales, idemque in pluribus Capitulis.*
- 11 *Si Cathedralitas transferretur de novo ad unam Ecclesiam, non exinde abdicatur ab antiqua.*
- 12 *Patronus admittere potest non patronum ad participationem juris patronatus, & quomodo.*
- 13 *Translatio Cathedralis ab una Ecclesia ad aliam fieri non potest nisi auctoritate Apostolica.*
- 14 *De adminiculis exclusivis Cathedralitatis.*
- 15 *Ecclesia Cathedralis perneccesse habet Collegium.*
- 16 *An Ecclesia Cathedralis possit denuò erigi in Collegiatam.*
- 17 *An sint simul aliquos esse Canonicos Cathedralis, illique inseruire, & esse exemptos ab Episcopo.*
- 18 *An dari possit, & una Ecclesia sit Cathedralis, recognoscat alteram in superiorem, & magistram.*
- 19 *An in compromisso inter Ecclesias requiratur Beneficium Apostolicum.*
- 20 *In juribus communibus, & que pluribus, competant, possessio unius conservat jus consortis.*
- 21 *De Ecclesia Cesarangustana secularizatione.*

C c

DISC.

DISC. IV.

Uper hoc puncto fuit principalis disputatio in Rota, & in utraque Signatura, Gratiae, & Iustitiae, An scilicet praesupposita antiqua Cathedralitate Ecclesiae S. Mariae, firmata per sententias Coccini, & Pirovani in iudicatum transactas, ut in praecedenti, exinde inferretur ad ejus continuationem, & actualitatem, sub dicta re iudicata quoque venientem, Hujusque disputationis duae fuerunt partes, Una ordinis, An scilicet super hujusmodi actualitate iudicatum esset, altera iustitiae, an subsisteret dicta praetensa continuatio, & actualitas.

Quoad primam, ex tenore dictarum decisionum Coccini & Pirovani 153. par. 5 & 177. par. 6. ad quarum normam sententiae emanarunt, clarum videbatur, de sola Cathedralitate antiqua disputatum fuisse, ut in prima in principio *ibi, Dubitavi, an constet Ecclesiam de Pylari fuisse antiquius Cathedralitatem*, & sic dubium, ad quod restricto fuit disputatione, in verbis concernit Cathedralitatem antiquam.

Idemque comprobatur resolutio num. 11. *ibi, His tamen non obstantibus visum fuit antiquam hujusmodi Cathedralitatem concludenter probari*; Atque cum eodem themate proceditur in tota decisione, praesertim n. 29. *ibi, His ergo firmatis sequitur eandem Ecclesiam fuisse Cathedralitatem*, & n. 68. *ibi, adeo ut Jus antiquae hujusmodi Cathedralitatis &c.* quod etiam habetur n. 71. 73. 78. 79. & 80. 86. & 96. in fin. ubi plura considerantur adminiculata quam vestigia antiquae Cathedralitatis, quae absolute supponitur in dictis locis & alibi, translata ad illam S. Salvatoris. Quod etiam clare supponit secunda decisio coram Pirovano 177. par. 6. & n. 4. *ibi, pleraque adminicula in decisione D. Decani congesta ad firmandum quod Ecclesia B. Mariae antiquius fuerit Cathedralis*; Idemque agnoscit prima decisio edita super re iudicata 21. Junii 1655. coram Buchio in principio, *ibi, Beatissima Virginis Mariae del Pilar, Ecclesiam fuisse antiquius Cathedralitatem in eaque primus Sedem Episcopalem dicta Civitatis extrusse. his pronuntiavit Rota in sententia de anno 1631. a Coccino, & anno sequenti ab Ubaldo lato &c.*

His tamen non obstantibus in secunda dec. 3. Martii 1656. coram eodem Buchio, & in altera 27. Maii 1658. coram Cerro, firmatum fuit hujusmodi sententias determinare quoque continuationem dictae Cathedralitatis usque ad praesens, ejusque actualitatem, ex regula, quod possessio seu qualitas semel probata praesumatur continuata, quodque a statu praeterito inferatur ad praesentem ex doctrina Innoc. inc. 2. de rest. spo. sat. Nat. conf. 572. num. 18. Honded. conf. o num. 12. lib. 1. dec. 237. num. 2. 321. num. 4. & 419. num. 1. p. 1. rec. Ponderando etiam in decisione coram Cerro aliqua verba commissionis & articulorum datorum ex parte Ecclesiae S. Salvatoris, quae ad actualitatem quoque trahi videntur, seu ad eam ex illis inferri potest.

Verum circa hoc nullatenus intellectum captivare potui, dicta enim verba commissionis, & articulorum (ultra quod per sub intellectum ac remotum argumentum id importare videbantur) ubi etiam fuissent clarissima, considerabam suffragari posse ad probandum, quod causa etiam super actualitate & continuatione introducta esset & penderet, ita ut si desuper fuisset iudicatum, pra-

tendi non posset nullitas ex defectu jurisdictionis, Atque ad hunc effectum verba etiam per argumenta & illationes attendenda videntur, ex regula capiendi quemcunque intellectum pro substinendo actu ac evitanda nullitate, ad quem etiam effectum recte procedunt dictae decisionis ponderationes; Secus autem ut subsententia veniat id quod in ejus verbis non continetur, neque unquam disputatum fuit.

Sententiae enim strictè intelligendae sunt in his, quae expriment, non autem per illationes vel subintellectus, & argumenta trahendae ad casus non expressos, nisi quoad ea quae de jure insunt iudicatum, atque de ejus necessaria consequentia veniunt, ex collectis per Traquenell. de retrah. lignag. §. 1. gloss. 9. num. 182. Cravett. conf. 74. num. 10. Seraph. dec. 452. num. 7. dec. 667. nu. 1. & 835. nu. 5. Baratt. dec. 788. nu. 5.

Stant enim bene simul, litem super utraque Cathedralitate, antiqua scilicet & moderna introductam esse ac pendere, & tamen unam tantum inspectionem disputatam ac decisam esse, ut quotidie practicatorum in materia praesertim fideicommissaria, quod tota causa super immisione ad bona in vim fidei commissi concedenda introducta & ad quem effectum firmare oportet fideicommissi existentiam, necnon purificationem, & pertinentiam, ac etiam legitimationem personarum, identitatem bonorum, consumptionem seu non competentiam detractionum, & alia hujusmodi; Si divisae disputationibus per punctos, prius disputetur & firmetur, constare de fideicommissio, quod fuerit purificatum, sive constare de filiatione, & descendencia, Non per hoc quod talis punctus firmatus est, sequitur super aliis quoque iudicatum esse, ex eo quod super eis etiam causa penderet, quoniam ex pluribus in iudicium deductis, etiam sub unica petitione vel summa, nil impedit, iudicium in parte proferri, reservato tacite iudicio in parte omisso ad text. in l. de rebus ff. de recept. arbit. cum concord. dec. 13. in fine par. 2. recent. & sap. pius.

Quod si procedit in sententia cujuscumque iudicis, multo magis absque dubio recipiendum venit in sententiis hujus Tribunalis, quod tam ex stylo inveterato, quam ex Constitutione Pauli V. super reformatione Tribunalium, non iudicatur, neque sententia profert, nisi praevia formali disputatione dubii, ac decisione de super edita, ad cuius limites sententia proferri debet. ac aliis remanet nulla, ut praesertim firmatur in Barchon. exceptionis 29. Maii 1665. coram Bourlemont, de qua habetur in eadem causa sub iii. de Regalibus disc. 58.

Attento praesertim illorum temporum stylo dividendi causam per punctos, juxta exemplum supra datum in materia fidei commissaria, quod scilicet non dabatur dubium generale, ut datur hodie, an danda sit immissio, sub quo cadunt omnes dicti puncti, sed disputatione distinguebatur per punctos, primo scilicet an constaret de fideicommissio, quo firmato disputabatur alter super legitimatione personarum, & sic successivè super identitate bonorum & detractionibus &c. atque hinc resultabat, quod tam decisiones quam informationes erant breviores.

Ad assumptum verò, quod a praeterito inferretur ad praesens, dicebam id continere simplicem juris praesumptionem, neque omnino tutum, praesertim quae patientem limitationes & declarationes, ex collectis

le&is per Menoch. de praeſumpt. lib. 6. cap. 62. & 64. Buratt. ex Adden. dec. 918. Unde propterea ex hujusmodi tam levi incerta praesumptione videbatur nullatenus inferri posse ad inducendam rem judicatam super eo quod constat non fuisse disputatum, ex eisdem decisionibus, à quibus sententiae Rotales declarationem seu interpretationem recipiunt, ut saepius eadem Rota censuit ac declaravit.

Quinimò earundem decisionum tenor clarè comprobare videtur exclusionem actualitatis, nedum quia pluries, praesertim dicta dec. 333. par. 5. praesupponitur translatio Cathedralis, ab illa Ecclesia S. Mariae ad illam S. Salvatoris, quod prius in altera quaestione praeminentiarum coram eodem Coccino de annis 1626. & 1627. explicite dictum fuerat, quod lis penderet super antiqua Cathedralitate, quodque hodie absque controversia Capitulum S. Salvatoris esset solum Capitulum Cathedralis ut dec. 658. num. 5. apud Post. de manus. & dec. 111. post num. 20. par. 5. rec.

Sed clarius quia omnia adminicula considerantur, tanquam prioris & antiquae dignitatis vestigia, qui terminus excludit actualitatem, quoniam in eo, qui fuit Rex, Episcopus, vel Baro, aut Officialis, cadunt isti termini vestigiorum & reliquiarum antiquae dignitatis vel officii, non autem in eo, qui in ea dignitate vel munere perseverat, & actualiter est talis ad text. in l. 1. & secunda Cod. de Praefecto Pretorio lib. 12. l. 1. Cod. de primiceriis eod. lib. Andr. de Barol. Joannes de Platea & Jacob. Rebuff. in d. l. 2. Mastrill. de Magistrat. lib. 4. cap. 13. n. 10. 69. & 72. Apont. de Potestate Proregis tit. de elect. officialium §. ultimo num. 19. Rota dec. 70. n. 10. & seqq. par. 1. divers. cum aliis in Romanae fidei commissi sub tit. de feudis ad materiam Bulla Baronum disc. 84. ubi de puncto, an Bulla praedicta locum habeat post dimissam Baroniam; Unde non omninò improbabiliter praetendi potuisset, ob firmatum statum antiquum cum terminis praedictis, praesenti & actuali incongruis, potius judicatum esse super dictae actualitatis exclusionem; Sed quidquid sit de hoc, aliud praetendi non posset nisi quod punctus actualitatis remaneret integer & indecisus, quodq; tam dicta praesumptio quam alia continuationis, & actualitatis adminicula suffragari possent in disputatione de super habenda ad illam firmandam, nullatenus verò, quod ex firmatis in uno puncto, inferri possit ad judicatum super altero, de quo, neque actum, neque disputatum fuit.

Quo verò ad alteram inspectionem super meritis, omnes decisiones praedictae super re judicata, ipsique scribentes in contrarium, non negabant tanquam omninò incontrovertibilem dictam Cathedralis translationem post Maurorum expulsionem ac recuperatam libertatem ad Ecclesiam S. Salvatoris, quae Cathedralis seu Metropolitanæ figuram de facto gessit & gerit absque dubio, sed dicitur translationem praedictam non fuisse omnimodam & privativam, ita ut totum jus Cathedraliticum omninò abdicatum esset à prima seu antiqua, & translatum in secundam seu modernam Ecclesiam, sed quod compatibiliter illud translatum fuerit ad modernam, & tamen remanserit penes primam, jure cujusdam unionis seu communionis ejusdem juris infolidum.

Quia non implicat, unam Ecclesiam Cathedralicam formalem constitui, & representari posse à duabus, vel pluribus Ecclesiis materialibus, absque

Card. de Luca de jurisdict. &c. & Praeminent.

absurdo, seu monstro plurium capitum in uno corpore, quia formaliter, seu intellectualiter unum est caput, seu una solum Cathedra, ita constituta à pluribus Ecclesiis materialibus aequè concurrentibus in idem, & successivè, quod duo vel plura Capitula ipsarum Ecclesiarum materialium unum, & idem formale Capitulum constituerent ad text. cum ibi notatis in cap. 1. Ne sede vacante, & firmatum fuit in Vercellen. unitatis Capituli coram Penia inter suas decis. 558. juxta Venetam alias 699. juxta Lugdunen. num. 8. & 9. confirmata 18. Aprilis 1614. coram Dunozeo seniori inter suas decis. 35 & 24. Aprilis 1643. coram Dunozeo juniore inter suas decis. 708. & 9. Maii 1644. coram Orthobono inter suas dec. 4. Idemque firmatum in Aretina unionis 22. Junii 1643. 2. Jun. 1645. & 1. Aprilis 1647. coram Ghislerio, & 18. Martii 1652. coram Verospi, quarum ultima est impressa dec. 224. par. 11. rec.

Non enim ex eo, quod Cathedra transferretur in aliquam Ecclesiam quae hujusmodi nova praerogativa decoretur, exinde resultat, etiam Ecclesiam, in qua prius residebat, illa destitutam remanere, ob dictum compatibilem concursum jure cujusdam communionis, seu verius admissionis ad participationem, ut ex Vamsf. conf. 10. num. 4. & Seraph. dec. 1444. num. 7. cum sequen. advertitur in dictis decisionibus coram Bichio; Ad instar eorum, quae habemus in jure patronatus, quod patronus admittere potest non patronum, & extraneum ad aequalem participationem juris praesentandi, aliorumque jurium patronalium, seu honorificorum ex deductis per Greg. & add. decis. 349. & 417. Postum de manus. observ. 32. & alios ut in sua materia, non enim exinde augetur jus patronatus, quod unicum est, & individuum residens penes unam solum personam formalem, neque talis admissio tollit jus, & qualitatem patronalem ab admittente, sed solum, illud exercitium quod prius erat penes unum infolidum, ita residet penes duos, vel plures, qui licet materialiter plures constituentur personas, unam tamen personam formalem, seu intellectualem patroni ad dictos effectus efformant seu representant; Eodem modo, quo ad feudum dignitatis de sui natura individuum, ex consuetudine praesertim Lombardiae, datur plurium personarum immò linearum seu generum concursus circa exercitium jurisdictionis, & fructualem, seu commoditatem, ex deductis in Mutinen. feudorum de Rangonibus sub tit. de feudis disc. 8. cum similibus.

Ad id autem probandum decisiones ponderant eadem adminicula quae pro antiqua Cathedralitate considerata sunt in d. decis. 333. par. 5. recen. utpotè adhuc actualiter continuantia, ut sunt praesertim, retentio, & usus insignium Agni Paschalis, campana interdicti, celebratio dedicationis, praeminentiae, & similia; Eo potissimum ponderato, quod omnimoda translatio Cathedralis de una Ecclesia ad alteram, cum abdicatione totius juris ab antiqua fieri non potest sine auctoritate Apostolica ad text. in c. 1. & 2. de translat. Episcoporum. cap. mutationes 57. quast. 1. cap. felix & cap. praecipuus 16. q. 1. cum concord. per Rebuff. in praxi benef. tit. de Decreto in Ecclesia Cathedrali num. 1. & 5. Loster. de benef. lib. 1. q. 14. num. 118. Marsicen. jurisdict. 26. Maii 1651. Corrado dec. 133. par. 11. rec. num. 12.

Verum istud motivum praesertim deficientis beneplaciti Apostolici, pro meo judicio videba-

tur satis retorqueri posse, ac esse nimis efficax ad excludendam etiam antiquam cathedralitatem, qua corrumpente omnia præmissa, tanquam ex deficiente præsupposito seu fundamento mole sua corrumpunt, quoniam defectus potestatis æquè percutit translationem omnimodam, ac etiam alteram accumulativam per viam societatis seu participationis; Sicuti enim solius Papæ est Cathedram ab una Ecclesia tollere, & ad alteram omninò transferre, ità ejusdem, unicè ac privativè est, Ecclesias Cathedralis, Territoria, & Dioceses dividere, seu unire, ut ultrà generalia de quibus in aliis *hoc tit. & in altero de jurisdictione, seu de beneficiis*, in specialibus terminis hujusmodi unionum, seu aggregationum patet, ex *dictis Aretin. & Vercellen;* ubi totum ex auctoritate Apostolica, & Pontificiis diplomatibus firmatur. Et consequenter unum de tribus; retento hoc præsupposito deficientis beneplaciti Apostolici dicendum est, vel scilicet, quod Ecclesia S. Salvatoris ità nullum haberet jus cathedraliticum, neque in toto neque pro parte, quod prorsus fabulosum esset asserere, vel quod itante longissima penè sex sæculorum observantia, intraret beneplacitum præsumptum, quod ità convenire potest uni ac alteri translationis speciei, Vel demum, & probabilius, quod dictus actus gestus post recuperatam pristinam libertatem per piissimum Regem Conquistatorem, ac S. Episcopum Libranam, illosque Christianos, quos in magna pietatis, & Religionis zelo, & feruore constitutos præsupponere debemus, fuerit agnitio veritatis, reintegrando scilicet antiquam veram Cathedralicam, ob cujus accidentale impedimentum captivitatibus, & conversionis ad impios usus, altera Ecclesia, provisionaliter, & tanquam subrogata partes vicarias expleverit, undè propterea observabam istas duas inspectiones, Cathedralitatis scilicet antiquæ, & actualis esse simul connexas, atque improbabilitatem secundæ pendere ab improbabilitate primæ, tanquam ex minus vero præsupposito, ac radice infecta.

Clarius concurrentibus tot adminiculis clarè convincentibus à dicto anno 1118. citrà, cathedralitatis possessionem in sola Ecclesia S. Salvatoris, exclusivè seu privativè ad alteram.

Potissimum verò, ac principaliter, quia si vera esset hujusmodi accumulativa translatio, ita, & taliter quod cathedralitas penes utramque resideret, perneccesse dare oportet, quod Capitulum, & Canonici, ex tunc, & æqualiter in utraque Ecclesia adesse, ac inservire debuissent, atque potius in ista Ecclesia antiqua continuativè, quam in ea quæ de novo jure cujusdam societatis, & participationis ad Cathedralitatem admittitur, atque stante existentia, & continuatione Episcopi supponenda est existentia ejusdem Capituli antiqui, quod comprobatur remanet à pluribus tunc temporis litteris Apostolicis, & Regiis de Capitulo etiam mentionem facientibus, & tamen nulla pars Capituli, nullique Canonici remanserunt in ista Ecclesia S. Mariæ, dum ista post annos 22. de anno scilicet 1141. erecta fuit in Collegiatam per Episcopum *Bernardum*, illi assignando in Priorem unum ex Canonici Capituli Cathedralis.

Et quod magis est, hujusmodi erectio fuit sub natura omninò diversa, Canonicoz scilicet Regularium, & sub omnimoda exemptione à jurisdictione Ordinarii, & sub immediata protectione, & jurisdictione Sedis Apostolicæ, ita ut in litteris à *Clemente VII. & Sixto V.* ab eodem Collegio super

hujusmodi exemptionis confirmatione obtentis, narretur istam Ecclesiam Collegiatam ab initio suæ erectionis natam esse omninò exemptam à jurisdictione Ordinarii, aliumque nunquam agnovisse superiorem, nisi Sedem Apostolicam, & proprium Prælatum regularem, qui Prior nuncupatur.

Ex his enim multa resultare videntur incompatibilia cum dicta continuatione, Primò quia omnis Cathedralis de necessitate est Collegiata ad *text. in cap. novis. & cap. quantum de iis, qua sunt à Prælo sine consensu Capituli Bisigneti. dec. 17. num. 3. de præbendis cum concord. per Barbof. de Canonici cap. 2. num. 2. & in eisdem decisionibus coram Bichio, præsertim secunda;* Et consequenter si ista remanisset Cathedralis, jam haberet Collegium, ac propterea prorsus improprium esset, quod post annos 22. erigeretur in Collegiatam sub Prælo assumpto ex Canonici S. Salvatoris, cum non videretur, ad quod propositum hujusmodi erectio facta sit.

Secundò quia interim dicto spatio annorum 22. fuisset dare Cathedralicam desitutam Capitulo & Canonici, qui perneccesse, & de natura ut supra sunt in ea præsupponendi: Tertio quia si juxta præmissam theoreticam, hujusmodi unio, seu accumulatio non præjudicat unitati, ita ut verè & realiter dicatur una Ecclesia Cathedralis ità constituta ex duabus materialibus, unumque, & dem sit Capitulum materialiter divisum, seu distributum pro utriusque servitio, hinc sequitur, quod perneccesse dare oportet unam eandemque naturam, cum aliis simpliciter in adjecto, ut unum & idem corpus identiticum, ac individuum duas haberet diversas imò contrarias naturas, quales sunt secularis, & regularis.

Et quartò, quod Ecclesia Cathedralis Sponsa Episcopi, illum ob dictam amplissimam nativam professatam exemptionem in nihilo cognosceret in suo Sponsus, alium nempe suum Priorem habendo in Superiorem Sponsus, & Rectorem, quæ omnia implicant, quoniam esset aliàs dare, vel duo capita in eodem corpore, vel duos viros ejusdem sponsæ, sive quod illa quæ est de jure sponsa unius, esset in frutione, & subjectione alterius, cum pluribus similibus inconvenientibus.

Adversus hæc fortissima, & fortè indissolubilia argumenta, dantur in decisionibus, præsertim secunda coram *Bichio*, nonnullæ responsiones, super quarum subsistentia, ob initio insinuatam morivum fascinationis, qua, ob causarum affectionem, Advocatorum ingenia laborare solent, ac alterum summæ reverentiæ debita majestati Tribunalis me refero ad ipsarum decisionum Rectores, fateor tamen mei intellectus, vel imbecillitatem, vel fascinationem, quod illas percipere non poterat; Siquidem quoad erectionem Ecclesiæ in Collegiatam, dicitur illam non implicare, utpote sequutam ad abundantiorum cautelam, cum ulando istum titulum explicitum titulo implicito Collegialitatis, jam de natura existentibus ob dictam conclusionem, quod omnis Cathedralis perneccesse dicitur Collegiata; Si enim ista Ecclesia erat jam Cathedralis, suumque habebat Capitulum cum longè majori prærogativa cathedralitatis, non videretur quam probabilitatem haberet ista accumulatio tituli longè inferioris, ac minus digni Collegiata, & quod magis, cum dicta circumstantia omnino diversæ: imò contrariæ nature, ut clarè ad sensum.

Ad exemptionem verò dicitur, eam percutere solam

folam observantiam disciplinæ regularis, non autem reliqua concernentia ipsam Ecclesiam Cathedralē, vel quia in hac parte exemptio non suffragetur, atque Colligium in reliquis Episcopo remaneat subditum, vel quia ipse Episcopus ita implicitè deputatus censetur etiam Abbas, seu Superior Regularis, cuius alter Prælati regularis vicarias partes gerat juxta decisiones in *Montis Regalis coram Coccino 157. & 69. par. 1. recent.* cum aliis, de quibus in *Romana Jurisdictionis, seu tituli Cardinalitii sub tit. de Jurisdic. disc. 34.*

Ista responsio tunc pro meo iudicio rectè procederet, quando certum esset istam esse Ecclesiam Cathedralē, atque Canonicos Regulares in ea existentes constituere ejus unicū Capitulum, quia nempe alterum non adesset Capitulum, nullique alii Canonici, undè propter quæstionem non esset super jure Cathedralitico, & qualitate Capituli Cathedralis, sed his pro certo præsuppositis, sola quæstio esset super jurisdictione, vel exemptione respectivè inter ipsum Episcopum, & Capitulum, quo casu intrat dicta conciliativa distinctio, de qua latius in *d. Romana Jurisdictionis, seu tituli Cardinalitii*. In hac verò facti specie punctus quæstionis est in ipsa qualitate, propter existentiam alterius Ecclesiæ, quæ se dicit Cathedralē, & alterius Collegii, seu corporis, quod se dicit ipsius Cathedralis Capitulum, in quibus terminis nulla datur auctoritas, vel ratio congrua, stante præsertim diversitate imò contrarietate naturarum, ac etiam observantia penè sex sæculorum, in quibus nulla datur probatio, vel memoria, quod Archiepiscopus, cum visitatione, vel aliis actibus agnovit istam Ecclesiam in suam sponfam, & subditam, dictosque Canonicos, & Priorem in subditos, seu membra illius corporis, cuius ipse esset caput, vel quod ipsa Ecclesia, & Canonici respectivè nunquam recognoverint Archiepiscopum in sponsum, ac respectivè caput, & Superiorem, ideoque istius Collegii erectio in omnem eventum referenda videtur ad illum titulum, seu modum, de quo *disc. se 9.*

Alterum fortissimum adminiculum exclusivum hujus Cathedralitatis resultabat ex pluribus laudis supra insinuatibus ab anno 1220. in quibus semper Ecclesia S. Salvatoris præsupponitur superior, domina, & magistra, præsertim verò in laudo anni 1313. Archiepiscopi de *Aragonia*, per utramque partem acceptato & executioni demandato, in quo expressè determinatur, quod Ecclesia S. Mariæ teneatur recognoscere Ecclesiam S. Salvatoris in matrem, superiorem, & magistram, quod manifestè implicat eum dicto coequali jure cathedralitico, cum non possit una & eadem persona indivisa, esse eodem tempore dominus & servus, discipulus & magister, superior & subditus, &c. non data præsertim comparabili diversitate respectuum.

Huic argumento responderet secunda decisio coram *Bichio*, dicti laudi sensum esse, quod dicta Ecclesia S. Mariæ teneatur recognoscere alteram S. Salvatoris in matrem, superiorem, & magistram aliarum Ecclesiarum Urbis Cæsaraugustanæ, non autem sui ipsius; hæc autem responsio minus tuta quoque videbatur, Tum quia nulla contentio erat cum aliis Ecclesiis, sed inter ipsas super præeminentiis, undè prodiit laudum ad lites & controversias terminandas; Tum etiam quia cum obligatio recognoscendi directa esset ad unam Ecclesiam erga alteram, hinc proinde actio & passio non intrabat nisi inter seipso, ut ad sensum; Et demum quia si juxta earundem decisionum intellectum, utraque

Card. de Luca de Jurisdic. &c. & Præeminent.

Ecclesia pariformiter ac æquali jure concurrat ad reformandam illam Cathedralē, quæ omnium aliarum Ecclesiarum Urbis & diocesis esset mater, domina, & magistra, hinc sequeretur profusum improprium esse dictum terminum recognitionis unius ab altera, sed dici debuisset quod omnes aliz Ecclesiæ ambas in dominas, superiores, matres, & magistras recognoscere.

Agnoscentes autem scribentes in contrarium in disputatione habita coram *Cerro* subrogato ut supra, in subsistentiam hujus responsionis, recurrebant ad alteram nullitatis dictorum laudorum, præsertim dicti ultimi acceptati & executi, ex eo quod non adesset beneplacitum Apostolicum juxta dispositionem *extravag. ambitiose*, quam receptum est extendi etiam ad compromissum, quod fieri non poterat in Archiepiscopum per hanc Ecclesiam exemptam & Sedi Apostolicæ immediatè subiectam, & huic responsioni innititur decisio 10. *Decembris 1660. coram Cerro dec. 84. post Bonden. numer. 9.* sed pariter ista videbantur minus tuta, ob cessantem necessitatem beneplaciti Apostolici, dum agitur de compromisso factio per duas Ecclesias in persona proprii Archiepiscopi, qui alias erat utriusque Judex competens, unde nulla adesset species alienationis, ob quam his actus cadat sub dicta extravag. ut contingit, quando fit compromissum in privatum seu aliis incompetentem, tam de jure quam de facto, exiis, quæ proximè & in terminis jurisdictionalibus habentur in *Astoricens. seu nullius jurisdictionis sub tit. de jurisdictione disc. 7. & generaliter apud Cavaler. dec. 227. n. 4. & plenius in Papien. mantentionis 13. Martii 1654. coram Pentingero*: cum aliis quæ in simili habentur in materia compromissi super feudis in *Cameriuen. sub tit. de feud. disc. 49.* Nil obstantè consideratione deducta in dicta ultima decisione coram *Cerro*, quod ob plenissimam exemptionem hujus Ecclesiæ à jurisdictione Archiepiscopi, ac subjectionem immediatam Sedi Apostolicæ, ita dicatur compromissum in eum, qui nullam habebat jurisdictionem; Tum quia id adaptabile non videtur Ordinario habenti, nedum nativam ac originariam jurisdictionem cum Regularibus ab accidentalibus solum impedimento privilegiorum suspensam, verum in plerisque casibus à Sac. Conc. Trident. & Apostolicis Constitutionibus præscriptis actualem quoque, unde omnino incompetens, & merè privatus dici non potest exiis, quæ pluries habentur in sua materia *sub tit. de jurisdictione*; Tum clarius quia videtur ita deduci contradictoria, dum in decisionibus coram *Bichio* ut supra, firmatur subiectio & competentia respectivè quoad concernentia cathedralitatem, ejusque jura seu effectus, cum aliis omnino implicet unam eandemque Ecclesiam esse Cathedralē, & tamen nullatenus recognoscere Episcopum in ejus caput, superiorem & sponsum, & hæc ultra præsumptionem beneplaciti à tam diuturno tempore resultantem.

Non leve quoque observabam resultare adminiculum, ex eo, quod de anno 1318. jam exortæ fuerant, & vertebantur inter istas Ecclesias graves dissensiones, & tamen cum *Joannes XXII.* Cathedralē Cæsaraugustanam erexit in Metropolitanam, sola Ecclesia S. Salvatoris de hujusmodi præeminentia solemnitate celebravit, obedientiam à suffraganeis recepit, aliosque actus Metropolitanicos gessit, absque eo quod dicta altera Ecclesia aliquod imaginabile signum hujusmodi novæ præeminentiæ dedisset; Licet enim Bulla erectio-

nis loquatur de *Ecclesia Casarugustana* in genere, & sic de sola formali, unde convenire potest utriusque materiali eam constituenti, quatenus hoc suppositum subsisteret, Attamen id videtur magnum adminiculum huiusmodi præsuppositi destructivum, cum omnino improbabile sit, quod ex duobus confortibus idem jus æqualiter & pro communi habentibus, & inter se æmulis, magnam prærogativam postmodum superventam, unus debeat agnoscere & exercere, alter verò omnino negligere.

20 Exercitium siquidem unius, posito certo jure utriusque, illud conservat in totum, etiam respectu alterius, quando non constat quod à conforate actus geratur in solidum & privative, secus autem isto casu, ex iis quæ præsertim habemus in materia juris prætronus vel juris conferendi cum similibus, sed ubi jus alterius confortis est dubium & controversum, tunc huiusmodi non usus est magnum argumentum.

21 Prout, & in idem, fortissimum adminiculum resultare videtur ex huius Ecclesie Casarugustanæ secularizatione facta per *Clementem VIII.* de anno 1608. quoniam Ecclesia S. Mariæ, quæ juxta decisiones est una & eadem, adhuc continuavit, & æqualiter continuat in statu regulari; Licet enim litteræ secularizationis loquantur pariter de *Ecclesia Casarugustana* in genere, unde utrique dicta secularizatio convenire posset, ut supra, nihilominus intrat eadem responsio, de qua proxime quoad jus Metropolitanum, ex duplici nimis clara demonstratione, Una jam dicta incompatibilitatis, quod una & eadem Ecclesia formalis & individua, atque unum & idem Capitulum constituerentur ex duabus diversis imò contrariis naturis; Et altera clariori, ac ad evidentiam, quoniam in eisdem litteris distinctè enumerantur omnes dignitates & canonicatus, ex quibus Capitulum secularizatum constituitur, atque hic numerus adamussim convenit illis Dignitatibus & Canonicis qui sunt in Ecclesia S. Salvatoris tantum; Prout & in eisdem litteris præscribitur modus distribuendi portiones, aliæque gerendi huic Ecclesie tantum convenientia, absque eo quod per imaginationem aliquid diceretur vel disponeretur, quod dictæ alteri Ecclesie, ejusque Capitulo, Canonicis, vel portionariis conveniret; Ideoque scribendo in causa, dicebam hanc videri demonstrationem mathematicam, quoniam si Ecclesia Casarugustana æqualiter ex huiusmodi Ecclesiis materialibus & Capitulis constituta esset, litteræ prædictæ in omnibus utramque percutere debuissent, ut ad sensum.

Huic aded convincenti argumento respondebant scribentes in contrarium, atque responsionem admisit prima decisio 17. *Maii 1658. coram Cerro*, quod jura istius Ecclesie præservata remansissent ob clausulam *sinè ejus præjudicio* contentam, sive in ipsis litteris secularizationis, sive in litteris separatim; Verum responsio non satisfacerebat, quinimò dicebam id potius retorqueri, quoniam si in animo fuisset Pontificis concedentis secularizationem, quod ista Ecclesia esset æque Cathedralis & Metropolitana cum altera, tanquam unica, utique prorsus ineongrua imò inepta fuisset dicta præservativa, præsupponens quid diversum, potissimè ob circumstantias in dicto Pontifice concurrentes, Tum ob eximiam peritiam personalem, ultra eam, quæ ob doctos Datarie, & Cancellarie officiales in quolibet Pontifice præsumitur; Tum ob certam & distinctam notitiam quam hic Pontifex de hu-

jusmodi Ecclesiarum controversiis habebat, tam pro tempore, quo fuit Advocatus, quam occasione sedendi per plures annos in Rota, ubi jam pendebant, ac etiam occasione Nuntiaturæ Hispaniarum per eum exercitæ, & fortius, quia huiusmodi negotium secularizationis plurium annorum spatium in Curia & Congregatione Consistoriali ventilatum fuerat, undè erat negotium notorium satis maturè discussum.

Et demum, magnum adminiculum resultare videbatur ex contraria observantia tot seculorum, dupliciter concurrente, Primò scilicet ob exercitium & possessionem jurium Cathedralicorum & metropolitanorum per solam Ecclesiam S. Salvatoris, Et secundo ob acerrimam litem tantum subfententam per istam aliam Ecclesiam, ejusque Capitulum super solis præminentis merè ceremonialibus, neglectis juribus, & jurisdictionibus, aliisque emolumentis ex jure cathedralico & metropolitico respectivè resultantibus, atque curando cum tot affectatis & mendicatis adminiculis solum substinere, quod illa antiquitus fuerit Cathedralis, quodque de præterito dictam prærogativam habuerit, ut patet ex *dictis decisionibus 353. par. 5. & 177. par. 6. rec.* undè omnibus his simul & unitim consideratis, pro meo judicio nimis clarum videbatur, quod huiusmodi præsentio nullam haberet subsistentiam, & consequenter decisiones desuper editæ non captivarunt intellectum, id tamen referendo potius ad proprii intellectus imbecillitatem, & fascinationem ut supra; Ideoque super ista omnibusque aliis causis non intendo dare iudicium, sed tantum sincerè proferre quid sentirem, ita fortè magis meas ineptias demonstrando; atque discurrendo pro sola doctrina.

E A D E M.

Posita Cathedralitate plurium Ecclesiarum simul concurrentium ad unam Cathedralicam efformandam, An una Ecclesia vel ejus Capitulum præscribere possit privative ad alteram majores prærogativas, ac exercitium Jurium Cathedralicorum, Et quid quoad Capitulum in utraque existentia, An dari possit, quod Capitulum existens in una, dicatur Capitulum utriusque Ecclesie, ita ut alterum Capitulum existens in altera, constituat solum Collegium inferius, ac diversum à Capitulo Cathedralis.

Et quatenus utrumque Capitulum sit ejusdem qualitatis, ita ut unum & idem Capitulum Cathedralis constituat, ac utriusque Ecclesie, & Capituli respectivè jura sint æqualia, Quomodo eorumdem jurium possessio, & exercitium dividi debeant, vel qui melior esset modus huiusmodi controversias terminandi & componendi.

S V M M A R I V M.

- 1 *Causa disputationis.*
- 2 *De distinctione jurium, quæ sunt Cathedralitati perneceffe annexa, eisque consequentia*